

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет оперативно-рятувальних сил

(назва факультету/підрозділу)

Кафедра спеціальної хімії та хімічної технології

(назва кафедри)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Охорона праці в хімічному виробництві»

(назва освітнього компонента)

професійний обов'язковий

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньо-професійною програмою «Радіаційний та хімічний захист»

(назва освітньої програми)

підготовки магістра

(найменування освітнього ступеня)

у галузі знань 16 «Хімічна інженерія та біоінженерія»

(код та найменування галузі знань)

за спеціальністю 161 «Хімічні технології та біоінженерія»

(код та найменування спеціальності)

Рекомендовано кафедрою
спеціальної хімії та хімічної технології

(назва кафедри)

на 2023 - 2024 навчальний рік.

Протокол від «04» липня 2023 року №1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми освітнього
компонента «Охорона праці в хімічному виробництві»

(назва освітнього компонента)

Загальна інформація про навчальний компонент

Анотація освітнього компонента

Знання отримані під час вивчення освітнього компонента «Охорона праці в хімічному виробництві» дозволяють слухачам бачити основні закономірності взаємодії людини з навколишнім середовищем в умовах трудової діяльності, а також методів та способів забезпечення її безпеки в різних умовах виробництва та побуту; набуття слухачами знань, умінь і компетентностей ефективного вирішення завдань професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Мінська Наталя Вікторівна, доцент кафедри спеціальної хімії та хімічної технології факультету оперативно-рятувальних сил, д.т.н., доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №205, Робочий номер телефону – 370-32-93.
E-mail	natalyadeyneko@gmail.com
Наукові інтереси	Параметри небезпеки речовин та матеріалів, поводження з небезпечними хімічними речовинами, забезпечення безпеки праці при використанні сучасних технологій.
Професійні здібності	Дисциплінованість, дидактичні уміння, організованість, наполегливість, відповідальність, систематичне і планомірне підвищення свого професійного рівня. Глибоке знання даної та пов'язаної з нею дисциплін, використання допоміжних педагогічних технологій
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Розв'язання питань хімічної безпеки за даним освітнім компонентом; удосконалення дистанційної технології навчання, впровадження принципів інтеграції, диференціації та гуманітаризації у зміст даної освітнього компонента. Публікація статей за напрямом хімія та хімічні технології.

Час та місце проведення занять з освітнього компонента

Аудиторні заняття з освітнього компонента проводяться згідно затвердженого розкладу (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>). Консультації з освітнього компонента проводяться протягом семестру: щосереди з 15.30 до 17.00 в аудиторіях № 104, 152Ч. У разі додаткової потреби здобувача в консультації, час погоджується з викладачем.

Мета формування у здобувачів вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня магістр умінь та навичок для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної

діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі. Забезпечити гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах хімічної галузі виробництва через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус освітнього компонента	професійний обов'язковий	
Навчальний рік	1-й	-
Семестр	2-й	-
Обсяг освітнього компонента:		
- в кредитах ЄКТС	3	-
- кількість модулів	2	-
- загальна кількість годин	90	-
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	18	-
- практичні заняття (годин)	22	-
- семінарські заняття (годин)		
- лабораторні заняття (годин)		
- курсовий проект (робота) (годин)		
- інші види занять (годин)		
- самостійна робота (годин)	50	-
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-
- підсумковий контроль	диференційний залік	

Передумови для вивчення освітнього компонента

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Автоматичні системи управління в хімічних виробництвах»; «Правове регулювання діяльності у сфері радіаційного, хімічного і біологічного захисту»; «Поводження з радіоактивними матеріалами»; «Промислова безпека сучасних виробничих технологій».

Результати навчання та компетентності з освітнього компонента

Відповідно до освітньої програми «Радіаційний та хімічний захист».

вивчення освітнього компонента повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

<i>Програмні результати навчання</i>	ПРН
Організовувати свою роботу і роботу колективу в умовах промислового виробництва, проектних підрозділів, науково-дослідних лабораторій, визначати цілі і ефективні способи їх досягнення, мотивувати і навчати персонал.	ПР03

Планувати та організувати проведення спеціального оброблення під час ліквідації аварій техногенного характеру з урахуванням законодавства щодо охорони праці на виробництві.	ПР 16
<i>Дисциплінарні результати навчання</i>	<i>аббревіатура</i>
Знати норми та умови для забезпечення безпеки персоналу та навколишнього середовища під час професійної діяльності у сфері хімічної інженерії.	ДР1

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

<i>Програмні компетентності (загальні та професійні)</i>	ЗК, ПК
Здатність організувати і управляти хіміко-технологічними процесами в умовах промислового виробництва та в науково-дослідних лабораторіях з урахуванням соціальних, економічних та екологічних аспектів.	K05
Здатність застосовувати на практиці норми законодавства щодо охорони праці на виробництві та під час проведення радіаційної та хімічної розвідки, захисту і спеціальної та санітарної обробки.	K16

Програма освітнього компонента

Теми освітнього компонента:

МОДУЛЬ 1. Охорона праці в Україні

Тема 1.1 Міжнародні норми в галузі охорони праці.

Тема 1.2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в хімічній галузі.

Тема 1.3. Система управління охороною праці в хімічній галузі.

МОДУЛЬ 2. Організація роботи по створенню безпечних умов праці в хімічній галузі

Тема 2.1. Травматизм та професійні захворювання в хімічній галузі.

Тема 2.2. Розслідування нещасних випадків в хімічній галузі.

Тема 2.3. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці в хімічній галузі.

Тема 2.4. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.

Тема 2.5. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях.

Розподіл освітнього компонента у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (сеінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контроль на робота
2- й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1. Міжнародні норми в галузі охорони праці.	10	2	2	-	6	
Тема 1.2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в хімічній галузі.	10	2	2	-	6	
Тема 1.3. Система управління охороною праці в хімічній галузі.	20	4	2	-	12	2
Разом за модулем 1	40	8	8	-	24	2
2- й семестр						
Модуль 2						
Тема 2.1. Травматизм та професійні захворювання в хімічній галузі.	10	2	2	-	6	
Тема 2.2 Розслідування нещасних випадків в хімічній галузі.	10	2	2	-	6	
Тема 2.3. Державний нагляд і	10	2	2	-	6	

громадський контроль за станом охорони праці в хімічній галузі.						
Тема 2.4. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві.	10	2	2	-	6	
Тема 2.5. Актуальні проблеми охорони праці в наукових дослідженнях.	10	2	2		2	2
Разом за модулем 2	50	10	10	-	26	2
Разом	90	18	18	-	50	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародні норми соціальної відповідальності.	2
2	Законодавство України з охорони праці.	2
3	Служба охорони праці на підприємствах хімічної промисловості.	2
4	Контрольне опитування за темами №1.1-1.3	2
5	Методи аналізу травматизму та професійних захворювань.	2
6	Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.	2
7	Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності в хімічній промисловості	2
8	Порядок розгляду справ щодо страхових виплат та відшкодування шкоди застрахованому	2
9	Основні заходи пожежної профілактики на об'єктах хімічної промисловості	
10	Вимоги безпеки до лабораторних приміщень та обладнання для наукових досліджень.	2
11	Контрольне опитування за темами №2.1-2.5	
	Разом	22

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Проблемні питання державного управління охороною праці в Україні.
  2. Заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням в умовах введення в країні воєнного стану.
  3. Проблемні питання виробничої санітарія і гігієна праці в хімічній галузі.
  4. Санітарно-гігієнічні вимоги до планування і розміщення виробничих і допоміжних приміщень з урахуванням гендерного аспекту.
  5. Гендерна проблематика у сфері безпеки та гігієни праці.
- Індивідуальне завдання є необов'язковим, але дозволяє отримати додаткові бали.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення освітнього компонента реалізується **в таких формах:** навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання:**

- *методи навчання за джерелами набуття знань:* словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- *методи навчання за характером логіки пізнання:* аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

- *методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається:* проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- *інноваційні методи навчання:* робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- *самостійна робота.*

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: диференційний залік, реферати, інші види індивідуальних та групові завдання.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з освітнього компонента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання індивідуальних завдань, тематичне письмове опитування.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з освітнього компонента

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль			
Модуль 1	лекції	-	-
	семінарські заняття	3	10
	практичні заняття*	-	-
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	10
Разом за модуль 1			40
Модуль 2	лекції	-	-
	семінарські заняття	5	10
	практичні заняття*	5	10
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	10
Разом за модуль 2			60
Разом за поточний контроль			100
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)			10
III. Підсумковий контроль (диференційний залік)			-
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи			100

* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті:

Максимальна кількість балів за завдання «10 балів» виставляється у разі повної відповіді на питання та наявності обґрунтувань й пояснень, а також чіткого і послідовного викладення відповіді. У випадку незадоволення даних вимог кількість балів зменшується:

- за неповної відповіді – пропорційно неповноті відповіді;
- за наявності грубих помилок – на 1 бала на кожен помилку;
- за наявності дрібних помилок – на 0,2 бала на кожен помилку;
- за відсутності обґрунтувань і пояснень – на 0,5 бала за кожний випадок;
- при наявності нечітких та логічно непослідовних відповідей - на 0,5 бала за кожний випадок.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт :

Модуль 1

Максимальна кількість балів за завдання «10 балів» виставляється у разі повної відповіді на питання та наявності обґрунтувань й пояснень, а також чіткого і послідовного викладення відповіді. У випадку незадоволення даних вимог кількість балів зменшується:

- за неповної відповіді – пропорційно неповноті відповіді;
- за наявності грубих помилок – на 1 бала на кожен помилку;
- за наявності дрібних помилок – на 0,2 бала на кожен помилку;
- за відсутності обґрунтувань і пояснень – на 0,3 бала за кожний випадок;
- при наявності нечітких та логічно непослідовних відповідей - на 0,2 бала за кожний випадок.

Модуль 2

Максимальна кількість балів за завдання «10 балів» виставляється у разі повної відповіді на питання та наявності обґрунтувань й пояснень, а також чіткого і послідовного викладення відповіді. У випадку незадоволення даних вимог кількість балів зменшується:

- за неповної відповіді – пропорційно неповноті відповіді;
- за наявності грубих помилок – на 0,5 бала на кожен помилку;
- за наявності дрібних помилок – на 0,2 бала на кожен помилку;
- за відсутності обґрунтувань і пояснень – на 0,3 бала за кожний випадок;
- при наявності нечітких та логічно непослідовних відповідей - на 0,2 бала за кожний випадок.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання - це самостійне дослідження на тему проблемно-пошукового характеру, в якому слід дотримуватись основних вимог. Максимальна кількість балів для його оцінювання – 10 балів:

- логічність та послідовність викладення матеріалу -2 бала;
- повнота й глибина розкриття теми-2 бала;
- обґрунтованість висновків - 2 бала;
- використання додаткових літературних джерел – 2 бала;

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Питання з охорони праці, що належать до компетенції ООН.
2. Всесвітня організація охорони здоров'я. Мета її діяльності та основні напрями роботи.
3. Міжнародна організація праці. Головна мета та основні напрями діяльності.
4. Міжнародна організація з стандартизації. Основні напрями діяльності.
5. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці.
6. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності.
7. Міжнародні норми соціальної відповідальності.
8. Міжнародний стандарт ISO 26000. Міжнародний стандарт SA 8000.
9. Законодавча основа Євросоюзу з питань охорони праці.
10. Міжнародне співробітництво в галузі охорони праці.
11. Основні законодавчі акти з питань охорони праці.
12. Принципи державної політики в галузі охорони праці.
13. Права громадян на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи на підприємстві.
14. Обов'язки роботодавця щодо створення належних умов праці та обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.
15. Організація роботи служби охорони праці на підприємстві. Положення про службу охорони праці, основні її завдання, обов'язки та права.
16. Забезпечення навчання працівників з питань охорони праці.
17. Порядок виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатації (застосуванні) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.
18. Фінансування заходів з питань охорони праці на підприємстві.
19. Порядок прийняття в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих об'єктів.
20. Основні вимоги Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.
21. Звітність про стан охорони праці на підприємстві.
22. Матеріальне та моральне стимулювання охорони праці.
23. Порядок відшкодування підприємствам, громадянам і державі збитків, завданих порушенням вимог охорони праці.
24. Нормативно-правові акти підприємств з питань охорони праці.
25. Органи державного управління охороною праці.
26. Повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці.
27. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.

28. Відповідальність за порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці.

29. Основні принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

30. Регулювання питань охорони праці в колективному договорі.

31. Тривалість робочого часу працівників.

32. Обмеження праці жінок. Гарантії при прийнятті жінок на роботу та при звільненні.

33. Умови використання праці інвалідів.

34. Права неповнолітніх у трудових правовідносинах.

35. Порядок і терміни розгляду трудових спорів.

36. Планування роботи з охорони праці: перспективне, поточне та оперативне.

37. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.

38. Встановлення обов'язків, прав і відповідальності посадових осіб і спеціалістів за виконання функцій і завдань у системі управління охороною праці.

39. Організація контролю за ефективністю функціонування системи управління охороною праці, виконанням працівниками обов'язків, правил, норм та інструкцій з охорони праці.

40. Прилади контролю безпечних умов праці, використання сигналізації, запобіжних написів та знаків безпеки.

41. Засоби колективного та індивідуального захисту працівників.

42. План ліквідації аварій та евакуації персоналу з приміщень.

43. Опрацювання, прийняття та скасування нормативно-правових актів: санітарних норм, правил, гігієнічних нормативів, регламентів тощо.

44. Критерії і показники умов праці.

45. Заходи щодо поліпшення умов праці та виробничого середовища.

46. Медичні огляди працівників та осіб, які працюють у важких та шкідливих умовах праці.

47. Професійні захворювання, основні принципи профілактики їх виникнення.

48. Принципи надання домедичної допомоги, правильність і доцільність дій працівника при її наданні.

49. Штучне дихання, непрямий (закритий) масаж серця.

50. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму та правила надання домедичної допомоги потерпілим від ураження електричним струмом.

51. Основні положення Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

52. Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки.

53. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкнутому просторі. Механізм горіння аерозолів.

54. Фактори, що характеризують небезпеку вибуху.

55. Фізико-хімічні характеристики речовин, що використовуються в технологічних системах та їх вплив на вибухонебезпеку, засоби запобігання критичним значенням параметрів при використанні речовин.

56. Вибір засобів контролю, управління і протиаварійного захисту при використанні обладнання і трубопроводів.

57. Локалізація та ліквідація аварій, захист персоналу від уражень, будинків і споруд від руйнування.

58. Методи і послідовність локалізації та ліквідації аварій при різних схемах їх розвитку.

59. Технічні та організаційні заходи щодо захисту персоналу від вибухових факторів.

60. Вимоги щодо професійного добору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки.

61. Основні положення Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

62. Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки.

63. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкнутому просторі. Механізм горіння аерозолів.

64. Фактори, що характеризують небезпеку вибуху.

65. Фізико-хімічні характеристики речовин, що використовуються в технологічних системах та їх вплив на вибухонебезпеку, засоби запобігання критичним значенням параметрів при використанні речовин.

66. Вибір засобів контролю, управління і протиаварійного захисту при використанні обладнання і трубопроводів.

67. Локалізація та ліквідація аварій, захист персоналу від уражень, будинків і споруд від руйнування.

68. Методи і послідовність локалізації та ліквідації аварій при різних схемах їх розвитку.

69. Технічні та організаційні заходи щодо захисту персоналу від вибухових факторів.

70. Вимоги щодо професійного добору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки.

71. Основні положення Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки».

72. Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки.

73. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкнутому просторі. Механізм горіння аерозолів.

74. Фактори, що характеризують небезпеку вибуху.

75. Фізико-хімічні характеристики речовин, що використовуються в технологічних системах та їх вплив на вибухонебезпеку, засоби запобігання критичним значенням параметрів при використанні речовин.

76. Вибір засобів контролю, управління і протиаварійного захисту при використанні обладнання і трубопроводів.

77. Локалізація та ліквідація аварій, захист персоналу від уражень,

будинків і споруд від руйнування.

78. Методи і послідовність локалізації та ліквідації аварій при різних схемах їх розвитку.

79. Технічні та організаційні заходи щодо захисту персоналу від вибухових факторів.

80. Вимоги щодо професійного добору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки.

Політика викладання освітнього компонента

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Користування мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.

3. Під час організації виїзних занять на об'єкти (не)виробничої сфери вимагається суворе дотримання правил безпеки.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися у викладача освітнього компонента про кількість накопичених балів та вести власний облік цих балів.

5. Пропущені заняття, незалежно від причин, здобувач вищої освіти відпрацьовує за графіком консультацій викладача. Відпрацювання понад 70% пропущених занять здійснюється з дозволу деканату факультету.

6. Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані у вигляді самостійної підготовки матеріалу теми у письмовому/друкованому вигляді з подальшим його захистом у додатково узгоджений з викладачем час.

7. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат.

8. До підсумкового контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно виконали поточні завдання, модульні контрольні роботи та мають на більше 15 % пропущених занять.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма «Радіаційний та хімічний захист» за спеціальністю 161 «Хімічні технології та інженерія» підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 16 «Хімічна та біоінженерія».

2. Розслідування, облік і аналіз нещасних випадків, профзахворювань та аварій на виробництві: конспект лекцій / Дейнеко Н.В. (Мінська Н.В.), Малько О. Д. - Харків: НУЦЗ України, 2019. – 110 с.

3. Мінська Н.В., Трефілова Л.М. Охорона праці під час воєнного стану. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків. Матеріали круглого столу (вебінару). – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 23 лютого 2023. – С. 220-221. конференції молодих учених. Харків: НУЦЗ України, 2018. С. 312.

4. Дейнека, В. В. Основи охорони праці : курс лекцій. Для здобувачів

вищої освіти, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 161 «Хімічні технології та інженерія» за освітньо-професійною програмою «Радіаційний та хімічний захист» / В. В. Дейнека, О. В. Христинч . — Х : НУЦЗУ, 2021 . — 71 с.

5. М. С. Одарченко, В. І. Степанов, Я. М. Черненко. Основи охорони праці: підручник/ Х. Стил-Издат, 2018 – 334 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL:<https://www.dsns.gov.ua>.

2. Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua>.
3. Міжнародна організація праці (Україна). URL:<http://www.ilo.org.ua>.

4. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <http://www.moz.gov.ua>.
5. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці. URL: <http://www.ndiop.kiev.ua>.

6. Фонд соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua>.

7. Харківський науково-дослідний інститут гігієни праці та професійних захворювань (Офіційний сайт Харківського національного медичного університету). URL: <http://knmu.kharkov.ua>.

8. www.zakon.rada.gov.ua.

Нормативно-правові акти

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17>.

3. Закон України від 01.07.2014 р. «Про вищу освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

4. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

5. Закон України від 08.09.2005 р. «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

6. Закон України від 06.09.2012 р. «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.

7. Закон України від 14.10.1992 р. «Про охорону праці». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку професійних захворювань» від 08.11.2000 р. № 1662. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF#Text>.

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці» від 11.02.2015 р. № 96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-%D0%BF#Text>.

10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» від 17.04.2019 р. № 337. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці» від 01.08.1992 р. № 442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF#Text>.

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

14. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЄЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки і гігієни праці працівників на виробництві» (12.06.1989 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b23#Text.

15. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Системи менеджменту професійної безпеки та здоров'я - Вимоги (OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements). URL: <https://isomanagement.com/wp-content/uploads/2013/12/OHSAS-18001-2007-.pdf>.

16. Міжнародний стандарт SA8000:2001 (2007) «Соціальна відповідальність» (SAI (Social Accountability International) SA 8000:2001). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07#Text>.

17. «Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту України», випуск 92 (доопрацьований). Наказ ДСНС України від 05.12.2018 р. №707. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0707388-18#Text>.

18. ДК 003:2010 Національний класифікатор України «Класифікатор професій», затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 237 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.

19. ДСТУ 2293:2014 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=72718.

20. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/docpage?id_doc=57361.

21. ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) (ISO 26000:2010 Guidance on Social Responsibility). URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=87921.

22. ДСТУ OHSAS 18002:2015 Системи управління гігієною і безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001:2007 (OHSAS 18002:2008, IDT). URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/docpage.html?id_doc=64325.

23. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці «Про затвердження Типового положення про службу охорони праці» від 15.11.2004 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>. 24. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці «Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і

перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою» від 26.01.2005 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>.

25. Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Типового положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці» від 21.03.2007 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0316-07#Text>.

26. Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Типового положення про комісію з питань охорони праці підприємства» від 21.03.2007 р. № 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0311-07#Text>.

29. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 248 від 08.04.2014 р. «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу»». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text>.

30. Конвенція МОП № 155. Конвенція про безпеку та гігієну праці та виробниче середовище (1981 рік). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_050#Text.

31. Конвенція МОП № 161. Конвенція про служби гігієни праці (1985 рік). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_042#Text.

32. Конвенція МОП № 187. Конвенція про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці (2006 рік). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_515#Text.

33. Конвенція МОП № 190. Конвенція про викорінення насильства та домагань у світі праці (2019 рік). URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_750459.pdf.

34. Рекомендація МОП № 164. Рекомендація щодо безпеки та гігієни праці та виробничого середовища (1981 рік). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_075#Text.

35. Рекомендація МОП № 171. Рекомендація щодо служб гігієни праці (1985 рік). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_072#Text.

Розробник:

Доцент кафедри спеціальної хімії та хімічної технології, доктор технічних наук, доцент

Наталя Мінська
(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)